

Kormánypárti képviselő — ellenzékben?

— Dr. Greza Ferenc a második fordulótól az MDF megyei listavezetője lett, így vehette át képviselői megbízáselevét. Egyéni választókerületében alulmaradt a küzdelemben.

— Kudarcomat elsősorban kisgazdapárti ellenfelemnek, a mezőgazdasággal foglalkozók körében nyilvánvaló népszerűségének tudom be. Arra hivatkozva, hogy a területi listán már képviselő vagyok, a második fordulóban sokan összefogtak ellenem, az MDF ellen...

— Az MDF parlamenti képviselőinek hétvégi országos összejöveteléről milyen benyomásokkal tért haza?

— Meghatódtam, mert életemben most jártam először a Parlamentben. Ott számomra is kézzelfoghatóvá vált pártom választási sikere. Sok fiatalat küldött képviselőnek a Demokrata Fórum. A kétnapos tanácskozáson — várakozásaimon felül — óriási szellemi potenciált tükröztek a hozzászólások, a legkülönbözőbb témákban. Engem is nagy feladat elé állít, hogy megfeleljek ennek a mércének. Nagyon sok közöttünk a vidéki képviselő, akikről kiderült, komolyan gondolják (akár saját pártbeli kollégáikkal való vitákat vállalva is) lakóhelyük képviseletét.

— A választási eredmények értékelésében Csongrád megye sajátosságaként elsősorban az MDF itteni „tarolását” említik. Ez jelent-e különleges helyzetet a parlamenti képviselőcsoporton belül?

— Az első fordulóbéli nagy MDF-es sikerükhöz a választások második fordulójában más megyék is csatlakoztak: Borsod, Szabolcs-Szatmár, Veszprém megyére gondolok. Változatlanul igaz, hogy Csongrád megye — egyfajta szellemi, politikai színvonal miatt — nagy elismertséget érdemelt az MDF-en belül. Ezért ebből a megyéből esetleg többen is részt vesznek majd a kormány munkájában.

— Találgatásra adott okot, hogy a párt elnöket választották képviselőcsoportjuk vezetőjévé.

— Az alkotmány szerint a köztársasági elnök az új kormány alakítására a legerősebb párt frakcióvezetőjét kéri föl. A többi parlamenti tisztségviselő megválasztásával várunk az új kormány létrejöttéig, hiszen a mi pártunk, parlamenti képviselői ebben személyükben is érdekelték.

— Gyakorlott politikusként érvet. Önnek szokatlan-e ez az új szerep? Elsősorban orvosnak, vagy inkább politikusnak tekint magát?

— Pszichiatériként olyan szemlélettel, olyan módon, és helyeken dolgoztam, ahol a társadalmi problémák éles formában jelentkeznek. Így politikai érdeklődésemet meg tudtam őrizni. Ugyanakkor, politizáló orvosnak tekintem magam.

— Korábban volt-e módja arra, hogy munkahelyén, a szegedi drogambulancián szerzett tapasztalatait a közéletben „hasznosítsa”? Ellezékenységgel honnan ezeteti?

— Kilenc éve, mióta végeztem az orvostudományi egyetemen, nap mint nap találkozom azokkal az emberekkel, akik megszenvedték ezt a világot, akik áldozatai annak a viszonyrendszernek, amelyben élnünk kellett. Rendkívül erős elkötelezettség alakult ki bennem az ilyen emberek iránt. Ezzel együtt erősödött meg a

főnálló hatalommal szembeni ellenzéki beállítottságom. Kezdetben az eszköztáram nem lehetett széles: családi vagy munkahelyi körben hangozathattam véleményem. Igazából számomra a Demokrata Fórum indulásával, 1988 őszétől nyílt meg cselekvési tér.

— Képviselői munkájában mit tekint a legfontosabbnak?

— Az, hogy mit jelent az új, demokratikus Parlamentben képviselőnek lenni, akkor fog teljes egészében tisztán látszani, ha megalakulnak az önkormányzatok. Jömagam az önkormányzati törvény megalkotását, az infrastruktúra fejlesztését, a privatizáció gyorsítását fogom szorgalmazni.

— Hogyan tartja a kapcsolatot választóival?

— Képviselői irodát nem nyitok, a különböző beszámoló gyűléseken találkozom majd választóimmal. Munkámban támaszkodni fogok szakértőkre, továbbá a volt megyei képviselőcsoportot „szolgáló” irodára, amelyet ezentúl Hódmezővásárhelyen, a megye földrajzi centrumában kellene működtetni.

— Ön most részese lett a hatalomnak...

— A hatalom birtokában nem egy párt vagy koalíció jutott, hanem az egész ország és nép. Más kérdés, hogy a döntések meghozatalában megnőtt az MDF politikai befolyása.

— Megváltozik az élete?

— Annyiban igen, hogy a heti három-négy napig tartó parlamenti ülésezés megköveteli, hogy ideiglenesen a fővárosba költözzünk. Orvosi tevékenységemet természetesen szüneteltetem. Helyzetem annyiban nem fog semmit változni, hogy szeretnék „ellenzékben maradni”. Meggyőződésem szerint ugyanis még sokáig lesznek olyan struktúrák, és viszonyok, melyekhez képest ellenzékinek kell lenni.

Újszászi Ilona

A finn önkormányzat

Beszélgetés Turku polgármester-helyettesével

Nem könnyű az önkormányzatoknak a többpárti demokráciában sem. A finn helyi hatóságok például húsz esztendője szenvednek az állam beavatkozási kísérleteitől, s hogy azoktól nem egykönnyen szabadulnak, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy már egy évtizede vitakoznak azoknak a feladatoknak a mértékéről, amelyeket az állam háríthat rájuk. Ezt Armas Lahoniitty úrtól, a turku polgármester-helyettesétől tudom, aki negyedmagával látogatott a minap Szegedre. Arra kértem, mutassa be a turku tanácsot, és ossza meg önkormányzatuk működésének tapasztalatait velünk.

Szabad, szolgáló város

— Mit jelentenek önöknél az állami beavatkozások?

— Az utóbbi húsz évben számtalan törvény született a helyi hatóságok működéséről. Ezek nem az önkormányzatok döntéshozatali jogosítványait érintették, hanem arról rendelkeztek, milyen újabb és újabb feladatokot kell elvégezniük. A szaporodó tennivalók sokba kerültek, mind többet és többet kellett költeniük saját költségvetésükből rájuk.

A 80-as évek elején kezdődött a vita, melynek az állami rendelkezések csökkentése a célja. Erősebb helyhatóságokat szeretnénk. Igazi szabad várost, úgy is mondhatnánk, szabad, szolgáló várost. Legfontosabb alapelveinknek megfelelően három területen, az iskoláztatás, a szociális szolgáltatás és az egészségügy terén kívánunk minél nagyobb önrendelkezést elérni.

— Mondana példát?

— Pillanatnyilag az önkormányzatok gondoskodnak az általános iskolák működtetéséről és a szakképzésről, vagyis a szakmunkásképzésről. Két tanácsi osztályunk intézkedik ügyeikben. Munkájukat a megyei oktatási osztály ellenőrzi, amelyet pedig egy Helsinkiben működő középszintű iskolai tanács irányít. Afölött van a minisztérium, amit meg az államtanács felügyel. Az államtanácsnak a parlament diktál... Talán mondanom se kell, ha például iskolát szeretnénk, valóságos papírháború indul.

— Mitől félnek a vitában aggályoskodók?

— Sokan attól, hogy nem a legszükségesebbekre fordítjuk a pénzt. Elfőrdülhet, mondják, hogy közérdek szerint ugyan iskolát kellene építeni, ám a hokipályapártiak erősebbek, erőszakosabbak, s így iskola helyett műjégpálya épül. Nos, ilyen veszélyek valóban lehetnek, mégis, úgy gondolom, józan, politikai egyeztetéssel mindig a többségi érdek kerekedhet felül. S talán nem látják tisztán: az adminisztráció csökkentésével egyszerűsödne a kormányzati munka, megszűnne a fölösleges központosítás, az apparátusokban pedig felszabadulna egy csomó munkaerő. Csak az oktatási területen kétezer hivatalnok állás szűnne meg! Ugyanakkor megnőne az önkormányzatok felelőssége. Szinte kiirtanánk a hivatalnok lustaságot, eredménytelenséget, a szolgáltatások minősége javulna, s még nagyobb lehetne az állampolgári kontroll. Az egész kísérlet azon áll vagy bukik, megkapjuk-e az államtól egy összegben a nekünk járó támogatást. Turku költségeihez az állam egyharmad résszel járul hozzá.

Pártok a tanácsban

— Hogyan érvényesülnek önkormányzatukban a politikai érdekek?

— A választási eredmé-

nyeknek megfelelően. Hatvanhét tagú tanácstestületünkben 20 konzervatív, 18 szociáldemokrata van, heten

a baloldaliak szövetségét, hatan a demokratikus alternatívokat képviselik (ketten együtt pedig a kommunista irányzatot), a vidéki szövetségnek (polgári mozgalomnak) ugyancsak hat, a néppártnak négy, a centrum-pártnak három, a keresztény szövetségnek kettő, a zöldeknek egy tagja ül a tanácsban.

— Ki rendelkezik a hivatalnokok fölött?

— Az egész apparátust az ügynevezett hivatali tanácselnök vezeti, négy helyettesének segítségével. Ök öten, jelenleg, a választási ciklusként függetlenül dolgoznak, úgy is mondhatjuk, nyugdíjas állásuk van. A tanácstestület mintegy 40 tár-

sadalmi szakbizottságot, továbbá sorából választott 15 tagú végrehajtó bizottságot működtet. E bizottság elnöke társadalmi megbízás alapján végzi munkáját. Ha a protokollra lenne kíváncsi, akkor tehát az első ember a tanácstestület elnöke, a második a vb vezetője, a harmadik a hivatali tanácselnök. A hivatalnokok a külföldi bizottságokat szolgálják ki, s készítik elő a tárgyalandó témákat a testületnek, illetve a vb-nek. Az ügyintézői és döntéshozatali munkában teljesen közömbös a pártállásuk.

— Bevált ez a gyakorlat?

— Az 1976 óta végzett munka többé-kevésbé jónak mondható, természetesen változtatni szeretnénk ezen is. Megszüntetnénk a nyugdíjas állásokat, és a svédkéhez hasonlóan, nálunk is megülné minden vezető hivatali állás a négyévente tartott választásokra. Egyéb-ként még fontosnak tartom: a hivatali polgármester és a vb elnöke nem teljes jogú tagja a testületnek.

— Milyen pénzekből gazdálkodik az önkormányzat?

— Egy település életét alapvetően meghatározza, hogy az önkormányzat mennyi pénzből gazdálkodik. Nekünk három forrásunk van. Költségvetésünk egyharmadát, mint már említettem, az állam adja, a maradék kétharmad részt teremtjük elő saját erőből, ahogy tudjuk. Körülbelül egyharmad részt tesz ki a lakók által befizetett adó. Helyi közösségi célokra 16 százalékos fordítatunk a 35-40 százalékos átlagadóból. A maradék részt fedezi a különböző szolgáltatásainkért kapott használati díjak, például a víz, a csatorna ellenértéke stb. Nem járunk messze az igazságtól, ha úgy fogalmazunk, a turkuik minden egyes márká-

ból 16 pennyt fizetnek adóba.

— Nem sokallják?

— Minthogy érvényesül a társadalmi ellenőrzés, úgy gondolom, viszonylag elégedettek a lakosok. Mindannyian tudjuk, nagy kihívások előtt állunk. Több lakást kellene építeni, nagyobb összeget igényelne a közlekedés, az iskoláztatás. A tiszta ivóvíz biztosításához például 4-500 millió márkás beruházásba kellene fognunk. S szeretnénk egy új erőművet is építeni.

— Ezeket a tanácsi beruházásokat miből akarják fedezni?

— Saját költségvetésünk kevés lenne hozzá. Bel- és külföldi bankoktól veszünk föl kölcsönöket.

Mag Edit

A pénz sosem elég

— Milyen pénzekből gazdálkodik az önkormányzat?

— Egy település életét alapvetően meghatározza, hogy az önkormányzat mennyi pénzből gazdálkodik. Nekünk három forrásunk van. Költségvetésünk egyharmadát, mint már említettem, az állam adja, a maradék kétharmad részt teremtjük elő saját erőből, ahogy tudjuk. Körülbelül egyharmad részt tesz ki a lakók által befizetett adó. Helyi közösségi célokra 16 százalékos fordítatunk a 35-40 százalékos átlagadóból. A maradék részt fedezi a különböző szolgáltatásainkért kapott használati díjak, például a víz, a csatorna ellenértéke stb. Nem járunk messze az igazságtól, ha úgy fogalmazunk, a turkuik minden egyes márká-

ból 16 pennyt fizetnek adóba.

Mag Edit

Ketyeg az óra a magánfuvarozóknak

A parkolóknak amúgy is szűkülő városrészekben személyautóktól veszik el a helyet, tele velük az ABC-üzletek parkolói, a szépen gondozott parkok. Nem beszélve a hajnali zenés ebresztőről, amit kapnak a lakók, vagy az ott hagyott olajfoltokról és az autósodás eredményeiről.

A jelenség nem újkeletű, ahogyan a rendelet sem, amely közterületen nem engedélyezi az — úgymond — közúti közlekedésben szolgáltatáshoz használt járművek tárolását. Igen ám, csak eddig a rendeletet nem hajtották végre. Az eredetileg tavaly július elsejére kitűzött határidőt 1990. június 1-jére módosították. Csaknem egy esztendő haladékosan kaptak tehát a magánfuvarozók, hogy járműveik tárolásáról gondoskodjanak, azaz ne tegyék ki magukat a bírságolásnak. Hogy miért csak a magánfuvarozókat említjük? Nos, kétségtelenül sok állami cég fuvarautója is ott alszik utcáinkon, csak hogy ezek a járművek többnyire kényelemből és nem kényszerből maradnak a közterületeken. Ha a rendelet életbe lép, ott a cég telephelye, nem kell a büntetésről, tartaniuk, van hova menniük. A magánfuvarozók helyzete viszont nem ilyen egyszerű. Találhatnak egy-egy üres udvart ahová befogadják őket, vagy

Az utca mindenkié. Nagy tévedés: az utca nem mindenkié. Nem sajátíthatják ki például maguknak a tehergépjárművek. Mert hová tovább itt tartunk. Nézzünk csak szét egy éjszaka valamelyik lakótelepünkön. Egymást érik a kisebb, nagyobb teherautók.

forint a tarifa. Kedvezmény illeti meg azt, aki fél évre előre fizeti meg a bérleti díjat. Hasonló feltételekkel bérelhető hely a Volán Bakay Nándor utcai gépjárműtelephelyén. Tárgyalásokat folytatunk a MÁV-val és a Postaigazgatósággal is, valószínű velük is sikerül meg egyeznünk. Hely tehát van és lesz, csak az a bökkenő, hogy a fuvarozók nem nagyon igyekeznek élni a lehetőséggel. Eddig mindössze 25 igénylőnk akadt, akiknek segítettünk is a szerződés-kötésben. De vajon mire várnak a többiek, hiszen összesen 421 magánfuvarozó él ebben a városban...

Miben reménykednek? Nem tudni... Talán, hogy az eddigi magyarizációs kísérlet elfogadják. Eszerint ők nem tárolják a járműveiket, csak várakoznak. Noha esetükben — és ezzel tisztában kell lenniük — nem a KRESSZ-szabályok érvényesülnek, hanem a rendelet szövegéből adódóan a jármű funkciója a meghatározó. És még egy megjegyzés. A ma megkötött parkolási szerződések feltételei már korántsem biztos, hogy megegyeznek a rendelet érvénybe lépése után köteendő megállapodásokkal. Ugye nem kell megmagyarázunk, miért? Uram, önök ne tudnák?, üzletről van szó!

Gombos Erzsébet

Sétálni, sétálni, egy kis bankba...

(Folytatás az 1. oldalról.)

lakkal arább vett rajta OTP-pénztárjegyet. Ezt bátran lekötötte négy hétre (februárban csak háromra). A következő hónap 25-én a pénztárjegyes ablaknál kezdett, és kapott a 100 ezer forintjára 1350 forint kamatot. A 100 ezerrel elbaltolt két ablakkal arább...

Éves szintre vetítve ez a játék erős 29 százalékos nettó kamatot jelentett, szinte látra szólóan. Jelentett, mert március végétől megszűnt az OTP pénztárjegye. Most tehát, táskába kell tenni a pénzt, és keresni kell a közlő három forintot, azaz körülbelül 12 százalékos nettó kamatnak megfelelő összeget fizetnek. 14+12=26 adómentesen, még mindig látra szólóan. Ennyire már érdemes sétaltatni is nagyobb összeget.

Adódik a kérdés: miért engedi az OTP, hogy ügyeskedjenek az ügyfelek? Mert ügyeskednek, meghozza a példánkban szereplő öt nulla helyett akár hattal is, ráadásul az első szám nem is mindig egyes.

A számítógép 26-án nézi a számlaegyenleget. A hó-

nap első harmadában, felében érkeznek az OTP-be a vállalatok munkabér-átutalásai. Eközben, illetve a második harmad végéig a pénzügyintézet jórészt kifizeti a villany- és fűtésszámlákat, vagyis 26-ára szerényebb egyenlegek maradnak. Ezt a lehetőséget egyszerű alkalmakkal is nagyon jól ki lehet használni, lásd a bevezetésben említett autóeladás és -vétel példáját.

De ma még kevesen játszanak, legalábbis annál sokkal kevesebben, illetve kisebb pénzekkel, hogy az OTP-nek sürgető lenne átérni a napi kamatszámításra. Feltételezhető, hogy az ügyeskedők okozta veszteség még kisebb — lehet, hogy mindig kisebb is marad — mint az egyszeri, 26-ai egyenleg utáni kamatszámítás pozitívuma. És addig miért változtatna?

Persze részben már változtatott, az új pénztárjegykonstrukció — tervek szerint — az első négy vagy hat hét után kezd el csak heti kamatot számolni. Ezzel meglehetősen lerontja mindazoknak a „boltját”, akik eddig csak az ablakokat cserélgették. Maradnak az egyszeri alkalmak, illetve a séták...

Kovács András